

Αυταρχισμός και δημοκρατία στο σχολείο και στη σχολική τάξη

Ενότητα 2: Παραδοσιακή - Συντηρητική Παιδαγωγική και Σχολικές
Πρακτικές

Δημήτρης Θ. Ζάχος
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Παραδοσιακή - Συντηρητική Παιδαγωγική και Σχολικές Πρακτικές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Η παραδοσιακή παιδαγωγική.
2. Παραδοσιακή παιδαγωγική και σχολικές πρακτικές.
3. Η σωματική τιμωρία ως μέθοδος διαπαιδαγώγησης.

Σκοπός ενότητας

- Περιγραφή των σχολικών πρακτικών που έχουν τη βάση τους στην «Παραδοσιακή» / Συντηρητική Παιδαγωγική, δηλαδή σ' εκείνη την εκπαιδευτική προσέγγιση που έχει ως στόχο της τη μεταβίβαση γνώσεων.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η παραδοσιακή παιδαγωγική

Η Παραδοσιακή παιδαγωγική I

Στο αναλυτικό πρόγραμμα:

- 1. Χρησιμοθηρική αντίληψη (στενή σχέση με την αγορά εργασίας)**
  - Βασικές γνώσεις και δεξιότητες (ανάγνωση και αριθμητική)

Η Παραδοσιακή παιδαγωγική II

Στο αναλυτικό πρόγραμμα:

- 1. Φιλελεύθερη αντίληψη**
- 2. Έμφαση στη διαμόρφωση χαρακτήρα**

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Παραδοσιακή παιδαγωγική και σχολικές πρακτικές

ΠΠ και σχολικές πρακτικές I

- Έλλειψη εμπιστοσύνης στις αρετές της παιδικότητας
- Πίεση - «Σκληρή» στάση – ιεραρχία
- Μετωπική διδασκαλία, συχνά με αυταρχικό τρόπο
- Απομνημόνευση
- Κυριαρχία των εξετάσεων
- Καλλιέργεια του ατομικισμού και του ανταγωνισμού
- Καταναγκασμός

ΠΠ και σχολικές πρακτικές II

Η αγωγή της υπακοής

- **Συνέπεια**
- **Σεβασμός**
- **«Σωστή» συμπεριφορά**

ΠΠ και σχολικές πρακτικές III

Στη διδακτική πράξη:

- Έμφαση στη διατήρηση της **πειθαρχίας** κανονικής συμπεριφοράς
- Έλλειψη **ελαστικότητας** ως προς την αντιμετώπιση του λάθους

ΠΠ και σχολικές πρακτικές IV

- Η δασκάλα – αξίες και συμπεριφορές (συμπεριφορά και στάση)
- Αξίωση για επέκταση του «ελέγχου» και εκτός σχολείου

ΠΠ και σχολικές πρακτικές V

Ο δάσκαλος διδάσκει:

- Εμπειρία
- Άσκηση
- Συνήθεια
- Επίμονη και επαναληπτική διδασκαλία
- Ηθική βούληση

ΠΠ και σχολικές πρακτικές VI

- Μπορούν οι μαθητές/τριες να αναπτύξουν ή να εξασκήσουν ελεύθερα τη σκέψη και τη δράση του αποκλειστικά πιστεύοντας και υπακούοντας;

ΠΠ και σχολικές πρακτικές VII

Συμπερασματικά:

- Αναλυτικό πρόγραμμα
- Διδακτικές πρακτικές

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η σωματική τιμωρία ως μέθοδος διαπαιδαγώγησης

Γνωστά ρητά

- «Ο μη δαρείς ού παιδεύεται».
- «Το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο».

Η σωματική τιμωρία σήμερα

- Στην κοινωνία
- Στο σχολείο

Σωματική τιμωρία I

Σωματική τιμωρία και:

- Επίδοση στο σχολείο
- Σωματική τιμωρία και αντικοινωνική συμπεριφορά
- Βίαιη συμπεριφορά
- Ψέματα

Σωματική τιμωρία II

Σωματική τιμωρία και:

- Ταπείνωση εσωστρέφεια, απομόνωση φόβος, άγχος, στρες, κατάθλιψη
- Μορφές κακοποίησης
- Ο ρόλος του κράτους και η ενημέρωση των οικογενειών

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1

- Αναγνωστοπούλου Μ. (2005). *Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών στη σχολική τάξη*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Αραβανής, Γ. (1998). *Πειθαρχία και εκπαίδευση. Ο ρόλος των ποινών και των αμοιβών στο σχολείο και στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ζάχος, Θ. Δ. (2010). «Έλεγχος» και «Πειθαρχία» στο Σχολείο: Αναγκαιότητες και Κίνδυνοι για τα Παιδιά των Μεταναστών/στριών και των Χαμηλών Κοινωνικοοικονομικών Τάξεων. Στο: ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρακτικά του 1ου Πανελλήνιου Συνέδριου Επιστημών Εκπαίδευσης, τομ. Β', 368-376. Αθήνα: Σμυρنيωτάκης.
- Flitner A. 1997. *Αυταρχική ή φιλελεύθερη αγωγή*; Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Μπίκος, Κ. (2004). *Αλληλεπίδραση και κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μπάμπαλης, Θ. (2005). *Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη σχολική τάξη*. Ατραπός.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2

- Νούτσος, Χ. (1988). *Η γκραμσιανή αντίληψη για την παιδαγωγική σχέση. Στο: Antonio Gramsci. Πενήντα χρόνια από το θάνατό του. Ιωάννινα: Επιστημονική εφημερίδα του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Παράρτημα αρ. 35.*
- Σολομών Ι. & Κουζέλης, Γ. (επιμ.) (1994). *Πειθαρχία και Γνώση*. Αθήνα: ΕΜΕΑ.
- Τσιπλητάρης Α. (2004). *Ψυχοκοινωνιολογία της σχολικής τάξης*. Αθήνα: Ατραπός.
- Wragg, E. C. (2003). *Διαχείριση της σχολικής τάξης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Ψάλτη, Α., Κασάπη, Σ. & Δεληγιάννη - Κουιμτζή, Β. (2012). *Σύγχρονα ψυχοπαιδαγωγικά ζητήματα: Ο εκφοβισμός στα ελληνικά σχολεία*. Αθήνα: Gutenberg.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δημήτρης Θ. Ζάχος.
«Αυταρχισμός και δημοκρατία στο σχολείο και στη σχολική τάξη.
Παραδοσιακή - Συντηρητική Παιδαγωγική και Σχολικές Πρακτικές». Έκδοση:
1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS324/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

